

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

AFM
Postbus 11723
1001 GS AMSTERDAM

Datum : 19 juni 2009 Contactpersoon : Mw. mr. J.C. Rosenbrand
Onderwerp : Consultatie leidraad passende provisie Doorkiesnummer : 033 – 464 34 75
financiële dienstverleners
Ons kenmerk : 906044/CR/Ihu E-mail : c.rosenbrand@nva.nl

Geachte AFM,

Federatie FIDIN (het samenwerkingsverband van NBVA en NVA) en de OvFD, maken graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie leidraad passende provisie financiële dienstverleners d.d. 18 mei 2009. Eerst geven wij onze algemene reactie, daarna per pagina ons commentaar.

ALGEMENE REACTIE

FIDIN en de OvFD zijn positief over het uitgangspunt van de AFM om provisie, daar waar het gaat om complexe producten en hypothecair krediet, te toetsen aan de inducementcriteria met als enig oogmerk vast te stellen of er sprake is van excessieve prikkels, die van beloning kunnen uitgaan naar financiële dienstverleners. FIDIN en de OvFD kunnen zich echter niet vinden in de vorm waarin de AFM dit beleid heeft neergelegd.

FIDIN en OvFD zijn van mening dat daar waar de wetgever in de regelgeving de open norm hanteert, het vervolgens aan marktpartijen is om op verantwoorde wijze aan die norm invulling te geven. Dat kunnen marktpartijen op verschillende wijzen doen, mits aan de bedoeling van de wetgever wordt voldaan. Als de toezichthouder aan marktpartijen niettemin enige aanwijzing (“guidance”) wenst te geven om duidelijker te maken hoe met de norm kan worden omgegaan, dient de aanwijzing dat karakter ook te behouden en mag er geen sprake zijn van nieuwe regels. Nieuwe regels zijn voorbehouden aan de wetgever, die ook de administratieve lasten van de regel moet afwegen tegen het belang van de regel. De aanwijzing dient in beginsel het vrijblijvend karakter te behouden en mag dus zeker niet leiden tot extra lasten.

Wij stellen vast dat de AFM van de financiële dienstverlener verwacht dat hij het beleid inzake provisie vastlegt in procedures en maatregelen. Hiermee gaat AFM in tegen haar eigen uitgangspunt, namelijk het geven van een leidraad of handvatten voor marktpartijen inzake het toepassen van de inducementcriteria, zonder hiermee nadere regels te stellen. De AFM dient te vermijden dat door het geven van aanwijzingen of “guidance” voor financiële dienstverleners administratieve lasten ontstaan. Naar de mening van FIDIN en de OvFD is het de eigen verantwoordelijkheid van een financiële dienstverlener om zorg te dragen dat de ontvangen provisie aan de inducementcriteria voldoet. Daarvoor hoeft een ondernemer geen procedure vast te leggen, mits hij zich maar realiseert dat verantwoorde provisie krachtens inducement tot zijn verantwoordelijkheid behoort.

FIDIN en de OvFD zijn verder teleurgesteld dat de AFM het provisie-systeem diskwalificeert als beloningsvariant terwijl de wetgever (met de implementatie van Mifid) provisie als vorm van beloning uitdrukkelijk wél erkent, zij het onder voorwaarden! FIDIN en de OvFD zijn

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Organisatie van Financiële Dienstverleners

princiepelijk van mening dat de AFM zich moet onthouden van uitspraken over wat zij een ideale vorm van beloning vindt. Naar onze opvatting dient de toezichthouder bestaande regelgeving te interpreteren en te handhaven, waarbij zij vaststelt of die regelgeving wordt overtreden of niet. In de technische reactie gaan wij nader in op de mérites van het wijdiverbreide provisiestelsel als beloningsvariant.

De AFM stelt verder dat de definitie van provisie in artikel 1:1 Wft ruim is en dat een ontvangen vergoeding al snel kwalificeert als 'provisie'. Wij delen dit standpunt niet. In de definitie van provisie wordt duidelijk een koppeling gelegd tussen bemiddeling/advisering ter zake van een financieel product en de daarvoor verkregen vergoeding. Onze interpretatie is dat provisie dus een directe relatie moet hebben met (de totstandkoming van een overeenkomst ter zake van) een financieel product. Dit brengt met zich mee dat algemene vergoedingen (geldelijke en niet-geldelijke) die niet zijn terug te voeren op het advies of het totstandkomen van een overeenkomst ter zake van een financieel product niet onder de definitie van provisie vallen.

FIDIN en de OvFD gaan er vanuit dat de AFM de inducementcriteria gebruikt voor een zeer marginale toets bij financiële dienstverleners. Daarbij moet de insteek wat ons betreft zijn dat de toets aan de inducementcriteria alleen wordt gebruikt, daar waar de AFM signalen heeft dat er sprake is van excessieve beloningen aan een financiële dienstverlener.

Uit de leidraad blijkt opnieuw duidelijk dat de inducementcriteria en de balansregel met elkaar in strijd zijn. Als twee bepalingen niet verenigbaar zijn, moet een van beide regels wijken. Wij adviseren de AFM dan ook dringend om afschaffing van de balansregel bij de wetgever te pleiten. FIDIN en OvFD zullen dat pleidooi ook zelf voeren.

In zijn algemeenheid willen wij nog opmerken dat een leidraad als de onderhavige in deze vorm leidt tot extra administratieve lasten voor financiële dienstverleners. Als aangegeven in onze reactie druist dit in tegen het beginsel van de open norm en het principe dat het de wetgever is, en niet de toezichthouder, die de afweging dient te maken tussen de noodzaak van een regel en het al dan niet verantwoord zijn van de daarmee samenhangende administratieve lasten. Tegen de achtergrond dat de overheid juist een verlichting van lasten wenst voor het bedrijfsleven. Voor de AFM bestaat die verplichting tot financiële verantwoording niet, en ook om die reden dient de AFM zich te onthouden van regelgeving. Als de AFM derhalve regels gaat stellen bij het geven van guidance, vinden wij dat uiterst zorgwekkend en adviseren wij daarvan af te zien. Wij pleiten in ieder geval voor een verplichte berekening, vooraf, van de administratieve lasten als gevolg van de nadere regels die de AFM beoogt.

Met vriendelijke groet,

mr. A.R. Groenemeijer, voorzitter FIDIN

mr. N.A. Mourits, bestuurder FIDIN

K.M. Pauw, voorzitter OvFD

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Organisatie van Financiële Dienstverleners

Technische reactie

Pagina 1:

De zin “in een ideale situatiein rekening bij de cliënt” moet worden geschrapt. De AFM dient zich te onthouden van uitspraken over wat volgens haar een ideale situatie is. Naar onze opvatting dient de toezichthouder bestaande regelgeving te handhaven waarbij zij vaststelt of die regelgeving wordt overtreden of niet. Deze opmerking geldt ook voor punt 5/inleiding op pagina 8.

Wij zijn van mening dat provisie als beloningsvariant vele mérites kent. Zo zorgt deze beloningsvariant ervoor dat de consument makkelijk toegang houdt tot financieel advies. FIDIN en de OvFD willen ervoor waken dat een situatie ontstaat zoals in Engeland, waarbij fee er toe heeft geleid dat onafhankelijk financieel advies een luxegoed is geworden. In Engeland is onafhankelijk advies alleen toegestaan als dit op feebasis gebeurt. Als gevolg daarvan is onafhankelijk advies veel duurder geworden en zijn consumenten afhankelijk geworden van directe aanbieders. Provisie als beloningsvorm brengt met zich mee dat het vooral de consument met een kleine beurs is, die naar verhouding voor financieel advies minder betaalt, doordat de meer vermogende consument relatief meer betaalt. Deze solidariteitsgedachte wordt door de AFM naar de mening van FIDIN en de OvFD onvoldoende onderkent. Daarnaast is provisie als beloningsvorm ook een zeer efficiënt systeem gebleken de afgelopen jaren, waardoor de intermediaire dienstverlening voor de consument betaalbaar is gebleven.

Pagina 1 (onderaan) en pagina 5 bij stap 3:

“Een andere mogelijkheid is dat de FD-er de provisie die wordt ontvangen van de aanbieder één-op-één doorbetaalt aan de cliënt. In dit geval geldt dat de complexe inducementregels niet van toepassing zijn.”

Wij interpreteren dit als volgt: Indien een tussenpersoon € 500 provisie ontvangt van een verzekeraar en dit volledige bedrag doorbetaalt aan zijn cliënt én vervolgens € 500 aan fee in rekening brengt bij diezelfde cliënt (het maakt niet uit of het vooraf of achteraf is), hoeft hij die fee niet te toetsen aan de inducementregel. Hij moet deze constructie wel in zijn dvd vermelden en aangeven dat hij op feebasis werkt, tegen welk uurtarief en een indicatie geven van het aantal uren dat met zijn dienstverlening is gemoeid. Voordeel hiervan is dat de consument hierdoor in staat wordt gesteld direct voor de dienstverlening te betalen. De balans vormt in dergelijke gevallen dan wel een belemmering, omdat dan niet het hele bedrag één-op-één kan worden doorbetaald aan de cliënt. Graag ontvangen wij de bevestiging van de AFM dat voorgaande de juiste voorstelling van zaken is.

Pagina 3:

De term passend in het SEO-onderzoek is een andere dan passend in de zin van de inducementregels. In het SEO-onderzoek betekent ‘passend’ dat het voldoet aan de uitgangspunten van een duurzame beloningsstructuur. SEO zegt daarover: “De combinatie van afsluit- en doorlopende provisie en ‘fee for advice’(declaratie per uur, product of advies) wordt passend bevonden; uitsluitend afsluitprovisie en omzetterelateerde bonusprovisie niet.”

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Pagina 3 derde alinea (level playing field):

Vanuit de gedachte van level playing field roepen wij de AFM op om ook de aanbieder die eigen producten aanbiedt, te verplichten de provisie (dus de beloning in brede zin) die hij aan zijn eigen verkoop- c.q. advieskanaal toekent te toetsen aan de inducementregel. Deze aanbieder kan er immers voor kiezen om product A te verkopen in plaats van het ook geschikte product B, omdat hij op product A een excessief hoge beloning ontvangt. Er zou dan sprake zijn van product bias.

Pagina 4: bij stap 1:

Hier bestrijden wij de uitleg van de AFM dat artikel 1:1 van de WFT een ruime interpretatie betreft van het begrip provisie. De wettelijke definitie gaat duidelijk uit van provisie *ter zake van een financieel product*. Onze interpretatie is dat provisie dus een directe relatie moet hebben met een financieel product, wat betekent dat algemene vergoedingen (geldelijk en niet geldelijk) niet tot deze definitie behoren.

Pagina 4:

Bij stap 1 missen wij de zin: *'de provisie moet wel enige afhankelijkheid van, of relatie met de financiële dienst van de bemiddelaar of de adviseur hebben'*. Een zin van gelijke strekking (*'de provisie moet wel enige afhankelijkheid van, of relatie met de beleggingsdienst van de BO hebben'*) komt wel voor in het visiedocument beleggingsondernemingen en provisies op pagina 3 en bij stap 1. Wij vragen ons af waarom deze zin in deze leidraad wordt weggelaten, temeer daar op pagina 9 duidelijk wordt aangegeven dat *'het maatgevend blijft of de vergoeding enige afhankelijkheid van, of relatie met, het bemiddelen of adviseren inzake een complex product of een hypothecair krediet heeft.'*

Pagina 5:

FIDIN en de OVFD zijn het niet eens met het feit dat de inducementregels van toepassing zijn op financiële dienstverlening aan cliënten en daarmee op de zakelijk markt (collectieve pensioenen) van toepassing worden. Te meer omdat in de Memorie van Toelichting op het Bgfo eerste tranche op pagina 16 onder het kopje *Gevolgen voor de consument* ook door de wetgever nadrukkelijk wordt gesteld dat de aanscherping van de regels inzake provisie beogen de consument beter te beschermen. Met de consument wordt hier volgens artikel 1:1 Wft *de niet in de uitoefening van zijn bedrijf of beroep handelende natuurlijke persoon (...)* bedoeld. De zakelijke consument (cliënt) wordt dus niet beoogd en komt om die reden dus ook niet voor in artikelen 58, 149b, 150 en 51 Bgfo. Uitsluitend in artikel 149a Bgfo wordt er gesproken van cliënt, als gevolg van het ongenueanceerd één-op-één overnemen van artikel 168a Bgfo. Dit blijft naar onze mening een onbedoelde uitbreiding van de reikwijdte van dit beloningsartikel. Ook de AFM geeft in de inleiding op pagina 1 aan dat de nieuwe bepalingen op het gebied van provisiebetaling en beloningstransparantie een betere bescherming van de consument beogen indien hij een complex product of een hypothecair krediet wil aanschaffen.

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Organisatie van Financiële Dienstverleners

Pagina 5:

Tussenschakels in de keten zijn ook bemiddelaar voor zover ze bemiddelingswerkzaamheden verrichten. FIDIN en de OvFD zijn van mening dat bepaalde partijen in de keten – zoals serviceproviders en franchiseorganisaties – uitsluitend onder de definitie van bemiddelaar vallen omdat de wettelijke definitie te breed is. Hierdoor vallen ze onder definitie van bemiddelaar terwijl naarmate de regeldruk stijgt, steeds duidelijk wordt dat het toepassen van deze definitie met al zijn consequenties voor serviceproviders tot grote knelpunten en tegenstrijdigheden leidt, die voor een totaal onwerkbaar situatie zorgen. De OvFD heeft dit in haar reactie op het Bgfo tweede tranche nader toegelicht.

Pagina 5, stap 3:

Hier gaan wij er vanuit dat de door het ministerie van Financiën beschreven *aanbieder onafhankelijke fee*, is toegestaan. Indien een financiële dienstverlener met een cliënt de hoogte van de provisie overeenkomt en de cliënt daarbij toestemming (of opdracht) geeft om de fee via de premie in één keer door de aanbieder te laten uitbetalen aan een financiële dienstverlener, dit op grond van artikel 149a tweede lid onder a Bgfo zonder meer is toegestaan. Indien een financiële dienstverlener met een cliënt vooraf de hoogte van de fee overeenkomt (aan de hand van een contractuele opdracht) en de financiële dienstverlener ervoor kiest dit vooraf overeengekomen bedrag in te bouwen in het financiële product, waarbij hogere of lagere inbouw leidt tot bijvoorbeeld hogere of lagere hypotheekrente, dit op grond van artikel 149a, tweede lid en onder a Bgfo ook zonder meer is toegestaan. In beide gevallen is geen sprake van mogelijke sturing door een derde. De aanbieder onafhankelijke fee valt naar onze mening niet onder de inducementregels (en balansregel etc.). FIDIN en de OvFD verzoeken de AFM een dergelijke casus als voorbeeld op te nemen in deze leidraad (bijvoorbeeld in hoofdstuk 5 als haar zienswijze bij stap 3).

Pagina 7:

Op deze pagina worden de inducementregels bekeken in verhouding met de balansregel. Aangegeven wordt dat provisies eerst moeten worden getoetst aan de inducementregels en dat indien de gehele provisie de toets doorstaat, de provisie vervolgens conform de balansregel dient te worden uitbetaald. Naar de stellige mening van FIDIN en de OvFD zijn de inducementregels in strijd met de balansregel. De inducementregels geven aan dat de provisie in evenwichtige relatie moet staan met de inspanningen en de gemaakte kosten. Op dat moment wordt een financiële dienstverlener dus voor zijn inspanningen passend beloond. Indien die provisie vervolgens volgens de balansregel moet worden uitbetaald krijgt een financiële dienstverlener niet conform zijn inspanningen betaald. Dit is in strijd met alle bedrijfseconomische principes. De balansregel die voor een heel ander doel is gecreëerd krijgt hiermee het karakter van een betalingsregeling. Het uitbetalen (en ontvangen van die betaling) valt naar de mening van FIDIN en de OvFD gewoon onder de definitie van artikel 149a verschaffen en ontvangen van provisie. De AFM geeft zelf ook al aan dat de inducementregels en de balansregel niet altijd goed verenigbaar zijn met elkaar. FIDIN en de OvFD vinden dit nog zwak uitgedrukt. De balansregel en inducementregels kunnen niet naast elkaar bestaan, ze zijn absoluut onverenigbaar. Als twee bepalingen niet verenigbaar zijn, moet een van beide regels wijken. Aangezien er voor wat betreft de balans bovendien geen level playing field is met Mifid-producten, waarop de balans niet van toepassing is, adviseren wij de AFM om bij de wetgever afschaffing van de balans te bepleiten.

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Tevens willen we opmerken dat de beloningsregels, waaronder de balansregel, tot doel heeft te voorkomen dat de bemiddelaar of adviseur die contact heeft met de klant, zich laat leiden door andere factoren dan het belang van de klant. Serviceproviders hebben geen contact met de klant en zijn niet specifiek betrokken bij de totstandkoming van het advies. Zij geven geen sturing aan het advies van de bemiddelaar die, geheel zelfstandig en onder eigen verantwoordelijkheid, advies geeft aan de consument. Ook zijn de balansregels voor een groot aantal activiteiten die de serviceprovider verricht bedrijfseconomisch onverantwoord, omdat een serviceprovider per definitie eenmalige werkzaamheden verricht, waarbij de serviceprovider verder geen invloed heeft op het advies, het afsluiten van de overeenkomst of het beheer van die overeenkomst.

Pagina 8:

Aangegeven wordt dat de verstrekker en de ontvanger van de provisie elkaar over en weer in staat stellen om te voldoen aan de inducementregels. Dit zou volgens de AFM betekenen dat de aanbieder zich moet inspannen om kennis te vergaren over de werkzaamheden die een bemiddelaar verricht in het kader van de provisie, waarbij de tussenpersoon de aanbieder in staat moet stellen om deze kennis te verkrijgen. FIDIN en de OvFD zijn van mening dat een bemiddelaar zich niet hoeft te verantwoorden richting de aanbieder. Het kan niet zo zijn dat een bemiddelaar inzage moet gaan verlenen aan een aanbieder in de kosten en inspanningen die met een bepaald product zijn gemoeid. De bemiddelaar is een zelfstandige onderneming die zich bedrijfseconomisch niet hoeft te verantwoorden richting zijn leverancier; de aanbieder. Bovendien komt het regelmatig voor dat de aanbieder ook directe concurrent is van de financiële dienstverlener. Laatstgenoemde zou dan zijn organisatieopzet en overige concurrentiegevoelige gegevens aan zijn concurrent moeten geven. Dit gaat ons te ver. Daarnaast zou een dergelijke inzage zowel voor de aanbieder als voor de bemiddelaar zeer hoge administratieve lasten veroorzaken. Wij verzoeken de AFM deze te beperken tot het strikt noodzakelijke en de volledige verantwoordelijkheid voor het naleven van de inducementregels bij de ontvanger van de beloning, de bemiddelaar, te leggen. De aanbieder heeft toch ook niet de plicht om na te gaan of de bemiddelaar de adviesregels heeft nageleefd, maar uitsluitend de plicht om te controleren of de bemiddelaar is ingeschreven in het AFM register.

Ook vragen wij ons af hoe de AFM dit ziet wanneer ook een serviceprovider in de distributieketen is betrokken. Moet de aanbieder dan ook kennis vergaren over de werkzaamheden die de serviceprovider verricht in het kader van de beloning die hij ontvangt? Hoe gaat dit indien de serviceprovider een beloning van de aanbieder ontvangt, terwijl de adviseur/bemiddelaar op basis van fee door de cliënt wordt betaald.

Pagina 8, laatste alinea, en pagina 9, eerste alinea (zienswijze AFM; stap 1):

De AFM geeft onder stap 1 (reikwijdte) aan dat wanneer de provisie enige afhankelijkheid van, of relatie met, bemiddelen of adviseren inzake een complex product of een hypothecair krediet heeft, de inducementregels van toepassing zijn. De AFM gaat daarmee verder dan de CESR. De CESR geeft slechts aan dat het moeilijk is om buiten de inducementregels te blijven wanneer sprake is van enige afhankelijkheid of relatie. Deze afwijking is naar onze mening ongewenst en ook strijdig met het uitgangspunt van de AFM om haar leidraad te laten aansluiten bij de leidraad van de CESR. De uitleg van de AFM op dit punt verdient heroverweging.

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Pagina 8/9:

Ter verduidelijking zou hier ook kunnen worden aangegeven dat stap 2 en 3 niet van toepassing zijn op de beschreven situatie.

Pagina 9:

Partijen kunnen de inducementregels niet ontduiken door de werkzaamheden te bestempelen als 'uitbesteden'. FIDIN en de OvFD zijn absoluut tegen uitwijkmanoeuvres, echter zij wijzen er wel op dat partijen als serviceproviders en franchiseorganisaties veel werkzaamheden verrichten die niet onder het begrip bemiddelen zouden moeten vallen.

Net als in onze reactie op het Bgfo tweede tranche wijzen wij op de belofte die minister Bos tijdens het algemeen overleg met de vaste commissie van Financiën op 6 november 2008 heeft gedaan om de positie van de serviceproviders nader te onderzoeken.

Pagina 9:

De vergoeding die een bemiddelaar betaalt aan de leadgenerator voor het ontvangen van contactgegevens bevat geen enkel risico van beloninggedreven kleuring van het advies door de bemiddelaar. Dergelijke vergoedingen bevatten geen prikkel die de financiële dienstverlener kunnen beïnvloeden bij het bemiddelen of adviseren van een financieel product.

Vrijwel alle handelingen van een bemiddelaar hebben wel enige afhankelijkheid van, of relatie met, bemiddelen of adviseren inzake een complex product of hypothecair krediet. Dit is in vele denkbare varianten de hoofddienst waaraan overige diensten ondergeschikt zijn. De geldstromen staan soms in direct verband en soms in een ver(der) verwijderd verband van deze hoofddienst, maar enig verband is doorgaans wel te leggen. De uitleg van de AFM dat de vergoeding die de bemiddelaar betaalt aan de 'leadgenerator' wel enige afhankelijkheid, of relatie met, het bemiddelen heeft is naar onze mening veel te breed. Hierdoor is het mogelijk dat niet alleen leads maar ook allerlei andere betalingen moeten worden getoetst aan de inducementregels en transparant moeten worden gemaakt. Ook dit leidt tot een onverantwoorde stijging van de administratieve lasten.

Pagina 11, tweede alinea (zienswijze AFM; stap 5):

De AFM geeft als haar zienswijze bij stap 5 aan dat de AFM aansluit bij de factoren waarvan de CESR aangeeft dat ze relevant zijn bij deze beoordeling. De CESR geeft in haar Recommendation 4 aan dat de door haar genoemde factoren behulpzaam kunnen zijn om vast te stellen of arrangementen van een financiële dienstverlener consistent zijn met de test in (a) in paragraaf 13. Kortweg betekent dit dat de CESR deze factoren noemt als hulpmiddelen om stap 4 en stap 5 te doorlopen (dus niet alleen stap 5). De door de AFM geformuleerde indicatoren wijken, zonder deugdelijke motivering, af van de door de CESR beschreven factoren. Wij betreuren het dat de AFM ervoor heeft gekozen om Bijlage 3 van concept visiedocument beleggingsondernemingen en provisies niet in verbeterde en meer uitgebreide vorm op te nemen. Naar het oordeel van de AFM wordt aangesloten bij de 5 factoren van de CESR en dienen de 5 factoren gebruikt te worden voor de onderbouwing van de toelaatbaarheid van provisiestructuren. Wij stellen vast dat er nauwelijks sprake is van aansluiting is bij de factoren van de CESR. Wij zijn van mening dat een betere aansluiting wenselijk is en eventuele afwijkingen goed gemotiveerd dienen te worden.

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Pagina 11:

Ten aanzien van provisie die de kwaliteit van dienstverlening ten goede komt, stelt de AFM dat dit op collectief niveau moet worden beoordeeld. FIDIN en de OvFD zijn het met deze visie eens, echter stellen ook vast dat daarmee de opvatting van de AFM strijdig is met het nu voorliggende voorstel tot wijziging van het Bgfo dat alleen nog transactiegerelateerde provisie toelaat.

Daarnaast geeft de AFM aan, dat bij de toetsing van de norm of een provisie geen afbreuk doet aan de verplichting van een financiële dienstverlener om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt, wel naar de individuele klantrelatie wordt gekeken. Voor de eenduidigheid in de guidance van de AFM stellen FIDIN en de OvFD voor om de inducementregels uitsluitend op collectief niveau (ondernemingsniveau) toe te passen. Dit past ook in de CESR Recommendations van mei 2007 (Ref: CESR/07-228b) waarin CESR onder meer stelt (pagina 8): “Further, CESR considers that such payments may also benefit other client or groups of clients apart from the particular client that is receiving the investment service; in this case the requirement to enhance the quality of the relevant service to the client is met at the level of the service, provided that the other clients or groups of clients are receiving such a service.”

Pagina 11/12:

FIDIN en de OvFD zien niet hoe in de praktijk op voorhand een inschatting kan worden gemaakt of een provisie een evenwichtige relatie heeft met de kosten en inspanning. Daarbij komt dat deze inschatting weer niet op individueel klantniveau hoeft te worden gedaan, in tegenstelling tot de norm om in het belang van de klant te werken.

De visie dat een doorlopende vergoeding in beginsel een relatie dient te hebben met kosten en inspanningen van de financiële dienstverlener, impliceert dat de inducementregels op gespannen voet staan met de balansregel ten aanzien van de verplichte maximale verhouding tussen afsluit- en doorlopende provisie. Naar wij begrijpen deelt de AFM dit standpunt.

Met betrekking tot deze indicator 3 geldt ook, dat deze niet aansluit bij factor 3 van CESR. De CESR factor bevat (in het geheel) geen afweging met betrekking tot een gebruikelijke marktpraktijk, zodat de AFM dus zelfstandig een nieuwe norm introduceert.

De AFM laat verder na, aan te geven wat zij verstaat onder “de gebruikelijke marktpraktijk” en “(sterk) afwijken”, waarmee deze toets wel zeer subjectief wordt. De AFM geeft geen verdere argumentatie.

Verder is de bedrijfseconomische grondslag van dit deel van de redenering van de AFM zwak. Enerzijds stelt de AFM dat de (hoogte van de) provisie gerelateerd moet zijn aan (de hoogte) van de gemaakte kosten en de geleverde inspanningen, anderzijds stelt zij dat de provisie grosso modo conform de gebruikelijke marktpraktijk moet zijn. Indien een bemiddelaar echter zijn processen beter op orde brengt (efficiëntie) en daardoor de kosten verlaagt dan ontstaat er mogelijk een discrepantie tussen de gebruikelijke marktpraktijk van de provisie en de mate waarin de provisie gerelateerd is aan de gemaakte kosten en de geleverde inspanningen. Op dat moment lopen de eisen van de AFM uiteen en is de vraag welke eis prevaleert. Mag een bemiddelaar een provisie in lijn met de gebruikelijke marktpraktijk ontvangen die niet (voldoende) in relatie staat met de gemaakte kosten en inspanningen? Of wordt een bemiddelaar (in economische zin) gestraft voor een efficiënt optuigen van de processen in zijn organisatie? Uit het stuk van de AFM valt dit niet op te maken.

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Organisatie van Financiële Dienstverleners

Ten aanzien van indicator 5, willen we benadrukken dat het merendeel van het intermediair uitsluitend op provisiebasis werkt. In dat geval is het afwegen van afhankelijkheid van een bepaalde beloningsvorm niet van belang.

De aanbeveling van de AFM om in het beleid van een financiële dienstverlener inzake inducements voor elke provisiestructuur een onderbouwing te maken van de toelaatbaarheid, beschouwen wij ook als een aanbeveling die niet wettelijk kan worden afgedwongen, nu deze 'aanbeveling' geen wettelijke grondslag kent. Hij mag naar onze mening dan ook niet tot norm worden verheven. Deze aanbeveling leidt bovendien weer tot een verdere verhoging van de administratieve lasten.

Pagina 13:

Met het daar beschreven voorbeeld, belemmert de AFM naar onze mening teveel de vrije marktwerking. Hiermee wordt in feite de spread of business per kantoor gevraagd, terwijl het feitelijk moet gaan of een provisie de inducementtoets kan doorstaan. Door de te beoordelen provisie in relatie met andere provisie van andere aanbieders te plaatsen, wordt de inducementnorm zwaarder geïnterpreteerd, hetgeen naar onze mening in strijd is met CESR-recommendations. Het is mogelijk dat die ene aanbieder met 4% provisie voor de klant een beter product oplevert.

Pagina 13, vierde en vijfde alinea (zienswijze AFM; stap 5, indicator 5):

Met betrekking tot indicator 5 van de AFM geldt ook dat deze niet aansluit bij factor 5 van de CESR. Waarom niet correct aansluiten bij de leidraad van de CESR? Toetsen conform de leidraad van de CESR betekent toetsen van de aard van de provisie en de omstandigheden waaronder de provisie wordt verschaft of ontvangen en of er andere voorwaarden aan de provisie verbonden zijn.

Pagina 14, laatste alinea, en pagina 15, eerste en tweede alinea (zienswijze AFM; niet-geldelijke vergoedingen):

De paragraaf over niet-geldelijke vergoedingen is nog niet definitief. Wij nemen aan dat deze paragraaf van zodra hij gereed is, ons ter beoordeling wordt voorgelegd.

Pagina 15, vierde alinea:

De AFM heeft verzuimd om de niet-geldelijke vergoedingen uit de opsomming van voorbeelden te halen, omdat hierover ook geen voorbeelden zijn gegeven.

Pagina 17:

Het valt ons op dat bij indicator 3 alleen wordt gesproken over afsluitprovisie en niet over provisie in brede zin. Betekent dit dat indicator 3 ook alleen geldt voor afsluitprovisie?

Ten aanzien van indicator 4 vragen wij ons af of het feit dat een product binnen hetzelfde concern wordt afgesloten (bijvoorbeeld Rabobank – Interpolis, Nationale Nederlanden – RVS) of dat een financiële dienstverlener een product afsluit bij een aanbieder die aandelen heeft binnen zijn bedrijf, betekent dat de onderlinge provisie een strengere inducementtoets moet doorstaan? De uitleg van de AFM bij deze indicator is onduidelijk.

fidiN
federatie financiële intermediaire
dienstverlening in Nederland

Pagina 19 voorbeeld 4 en pagina 20:

Hier staat dat in de toelichting op artikel 149a Bgfo staat vermeld dat omzetterelateerde provisies niet in het belang zijn van de cliënt en derhalve niet langer zijn toegestaan. De AFM gaat hier voorbij aan het feit dat in de toelichting op het Bgfo d.d. 20-02-2009 wordt aangegeven ‘dat het denkbaar is dat de aanbieder een inschatting maakt van de via een tussenpersoon te verwachten omzet of het aantal producten dat hij via een bemiddelaar denkt te verkopen’. Een volumecomponent die gebaseerd is op nog te realiseren omzet en voorafgaand aan het realiseren van deze omzet wordt uitbetaald, blijft naar onze opvatting dan ook mogelijk. Deelt de AFM deze opvatting?

Pagina 20, voorbeeld 6:

Hierin staat dat ‘bij het beoordelen of de provisie die de aanbieder betaalt voldoet aan de inducementregels de fee-betaling in ogenschouw genomen dient te worden en dat de tussenpersoon en aanbieder elkaar hierover dienen te informeren’. Het is naar onze mening niet gepast om te eisen dat de tussenpersoon de aanbieder informeert over de fee die hij aan een klant vraagt. Zoals al eerder gesteld bij pagina 8 is de bemiddelaar een zelfstandige onderneming die zich bedrijfseconomisch niet hoeft te verantwoorden richting zijn leverancier, de aanbieder die ook zijn directe concurrent kan zijn. Ook de administratieve last die een dergelijke inzage zowel voor de aanbieder als de bemiddelaar veroorzaakt is zeer hoog.

Pagina 21:

FIDIN en de OvFD zijn het oneens met de opstelling van de AFM dat financiële dienstverleners de voorgestelde maatregelen moeten treffen om te kunnen aantonen dat is voldaan aan de inducementregels. Wij zien de inducementregels als een toetsing achteraf, als er sprake is van provisiegedreven misselling, waarbij het de eigen verantwoordelijkheid is voor de ondernemer om te bepalen of dit vooraf in een procedure wordt neergelegd. De aanbeveling dat de financiële dienstverlener in zijn beleid inzake inducements voor elke provisiestructuur per product(soort) een onderbouwing van de toelaatbaarheid maakt is opnieuw een enorme extra administratieve last. FIDIN en de OvFD hebben bezwaar tegen het opleggen van deze extra administratieve last aan het intermediair.

In het stuk wordt bij het antwoord op de vraag of een provisie “passend” is, geen rekening gehouden met de wettelijk verplichte terugboekregeling waarbij de bemiddelaar de ontvangen afsluitprovisie naar rato moet terugbetalen indien de overeenkomst binnen vijf jaar na totstandkoming door onnatuurlijk verval wordt beëindigd. De terugboekregeling kan – zeker in combinatie met de balans – tot gevolg hebben dat de inspanningen van het intermediair niet (volledig) worden beloond. Onze argumenten hiervoor staan duidelijk vermeld in onze reacties op het Bgfo, waarin we al op de ongewenste effecten van het doorvoeren van de balans en terugboekregeling hebben gewezen.

Tevens wordt niet meegenomen dat de bemiddelaar die bij de totstandkoming van de overeenkomst inzake een complex product provisie van de aanbieder ontvangt, mogelijk diverse andere klanten heeft geadviseerd waarvoor hij geen inkomsten heeft ontvangen. Naar de mening van FIDIN en de OvFD zijn dit relevante vragen bij de vaststelling of een ontvangen provisie ‘passend’ is. Met de introductie van deze norm zou derhalve ook de wettelijke regeling van het terugboekingsrisico moeten worden afgeschaft. Ook in deze het verzoek aan de AFM om dit bij de wetgever te bepleiten. FIDIN en de OvFD zullen dit pleidooi ook zelf houden.